

Acésta f6ia ese cate 3 c6le pe luna si costa 2 fiorini v. a. pentru membrii asociatiunei, 6ra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 10 franci cu porto duplu alu postei.

TRANSILVANI'A.

F6i'a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se face numai pe cate 1 anu istregu. Se abon6dia la Comit6tulu asociatiunei in Sibiu, s6u prin posta s6u prin domni colectoru.

Nr. 22.

Brasiovu 15. Novembre 1878.

Anulu XI.

Sumariu: Recensiune. — Raportu generale. — Unu memorialu istoricu. — Recensiunea unoru ABCdarie romanesci. (Fine.) — Societatea academica romana. — Padi'a Dunarei. — Bibliografia.

Recensiune

asupra cartiei titulate: Къвенте ден вътръни*).

Limb'a romana vorbita intre anii 1550 — 1600. Stadiu paleografico-linguisticu, de B. Petricicu-Hasdeu. Cu observatiuni filologice de Hugo Schuchardt. Tomulu I. Bucuresci, Tipografi'a societatiei academice romane 1878.

Acestu titlu speciale este precesu de altulu duplu, mai generale, care suna:

Directiunea generala a arhiveloru statului. Publicatiuni istorico filologice. Texturi si glosse romane intre 1550—1600.

In acestea doue titluri, sau cumu le numia be-tranii, porta, porti ale cartiei, tendenti'a autorului este respicata binistoru. Aceeasi inse se afla descrisa si motivata cu atatu mai limpede in prefatiunea generale dela pp. I—II si in prolegomen'a speciale coprinsa pe pp. 1—4 sub titlu Texturi romane inedite inainte de anulu 1600.

In partea I. a acestei publicatiuni erudite aflamu 30 de documente, dintre care numai documentulu Nr. 1. este traductiune, cealalta colectiune coprinde texturi originali. Partea II. este titulata Apendice, care st6a dintr'unu lungu inventariu romanescu, s6u cumu se titul6dia acela, Catastihulu Averei Manastirii Galata (Iasi) 1588 Noembre 4—25. Acestu pretiosu documentu, proprietate a generosului si eruditulu domnu Dim. A. Sturdza, fu datu domnului Hasdeu spre publicare si comentare. Totu in apendice se mai vedu alte doue documente romanesci originali din secol. alu 17-lea. In P. III., mai mica decatu t6te celelalte, se afla unu glossariu de cuvente romanesci, intercalate si ascunse prin documente vechi slav6ne, incependu dela unu chisovu alu lui Stefanu Dusianu tiaru serbescu dela 1348 pana la 1593. In partea IV. vine unu altu glossariu Nr. II. dintre anii 1600—1630, pe care dn. Hasdeu ilu den6ta cu titlulu: Specimen de dictionariu etimologicu alu limbei romane, cu vreo 1500 de cuvente. Dsa ilu coment6dia pe 53 de pagine. In partea din urma

*) A se ved6 procesulu verbale alu societatiei academice din 20 Sept. v. a. c.

avemu Cronic'a calugarului Michailu Moxa din Olteni'a, scrisa pe la a. 1620, la care editorulu 6rasi adaose multe adnotatiuni erudite.

Scopulu principale alu acestoru publicatiuni este, precumu insusi auctorulu observa in prefatiune, „a pune o seri6sa temelia analitica pentru filologi'a si diplomatic'a romana;“ 6ra in catu pentru limb'a din texturi dice, c6 ele representa limb'a vorbita c6 deni6ra de romani, si asia generatiunile de astadi voru cun6sce, care era limb'a cea vorbita a poporului romanescu intre anii 1560—1600 s6u adeca inainte cu 300 si mai bine de ani. Colegulu nostru apasa espressionea limba vorbita si o motiv6dia observandu, c6 „pana acumu, catu se atinge de secolulu XVI, s'au publicatu numai texturi romane traduse, in cari nu numai sintaxea oglindesce mai multu sau mai pucinu o constructiune straina, adeca este slavica sau greca, dara adesea pana si cuventele isolate se intrebuint6dia pe dosu, din cauza c6 traducatoriulu nu intielegea sau nu sciea se brod6sca ide'a originalului.“ „Sunt acte oficiale sau particulare, scrise in Romani'a de catra Romani dupa trebuintie locale si momentane. Auctorii lor, 6meni din poporu, nu scieau multa carte. Ei scrieau asia cumu se vorbia in dilele lor, in orasiulu sau chiaru in satulu unde traiau.“ Asia crede dn. auctoru, si remane c6 lectorii se se convinga despre afirmatiunile dsale comparandu mai alesu constructiunea, fraseologi'a roman6sca vechia din sec. XVI. cu ceea ce o audimu acumu in secolulu nostru, din gur'a poporului romanescu locuitoriu in acelea parti ale Munteniei si Moldovei, pe unde elu nu este amestecat cu nici-o populatiune de alte limbi straine. Ac6, in ac6sta carte autorulu presupune, c6 limb'a documenteloru publicate de domni'a sa si a celoru ce se voru mai publica, se fia comparata numai cu cea vechia cunoscuta din traductiunile vechi. Este invederatu, c6 cu ac6sta se face alusiune mai virtosu la interesantele si instructivele publicatiuni ale venerabilelui nostru collegu dn. Timoteiu Cipariu, cunoscutu nu numai literatiloru romani, ci si filologiloru straini, cati se ocupa cu studiulu limbeloru neolatine, prin urmare si cu alu limbei n6stre. De altumentrea insusi colegulu nostru Hasdeu ne-a observatu la oca-

siune, că dsa cu acestea publicatiuni continua pe ale dlui Cipariu. Eu cred că această impregiurare merita cea mai de aproape atentiune, nu numai a filologilor de profesiune, ci și a tuturor romanilor inspirați de legitimă dorința de a petrunderi în natura limbii noastre, de a-i cunoaște geniul ei și a-i descoperi eternele sale reguli, care stau modeste și ascunse de înaintea mintilor profane, din care cauza apoi acestea se vedu, cădute într-o anarhia spaimantătoare.

Auctorul află, că importanța filologică a acestor documente este întreită: 1) Dialectologică, arătând diferențele din loc în loc, în același interval de timp; 2) Fonetica, întru cât scriitorii lipsiți de orice cultură orthographică, își dedă silința de a scrie întocma orthografiă cea poporana; 3) Sintactica, de oăce cugetarea și expresiunea aceluia ce scriea, nu era împedecată prin nimic străin.

Acestea sunt thesele, pe care auctorul și-a propus a le demonstra și totuodată ilustra cu un număr mare de exemple, pe care înse promite ale înmulți cu altele într-unu alu doilea volum. La deslegarea acestor probleme auctorul vine armat cu erudițiune vastă, cunoștința de mai multe limbi vechi și noue, orientali și europene, la care se adăoge paciența sa de feru și agerimea de spirit. Că se tacem de extraordinarele dificultăți paleografice, pe care auctorul va fi întemnat la descifrarea mai multor documente, dacă nu în fia-care cuventu, de sigur înse în fia-care serie de cuvente, dară adnotațiunile sale numeroase însoțite de mai multe citate istorice și filologice, a trebuit se'lu coste mare osteneță, perdere de zile multe și de nopți nedormite. Preste acestea dn. Hasdeu manesce la mai multe locuri și scalpelul critice, spre a corege erori comise până acum de către mai mulți filologi, descoperi multe cuvente curate romanesce, care până astăzi nu se afla în nici un dictionariu românesc, în fine nu trece cu vederea nici-una din formele gramaticale arhaice, conservate în acelea documente, alăturate cu unele expresiuni și fraze de mare valoare.

Acesta este pe scurt coprinsul cartii domnului Hasdeu, spiritul în care și methodul după care e scrisă. De aceea ea nu va putea lipsi din bibliotecă a nici-unui roman și patriot, carele pretinde a iubi și a cultiva limbă noastră.

Cu atatu eu asi cred că mi-am împlinit misiunea cu care am fost onoratu de către d-voastră domnilor colegi, de a face cunoscutu noulu opu alu dlui Hasdeu și calitățile sale atatu de recomandabili, mai ales de că le vom lua în consideratiune și din punctul de vedere alu grelei misiuni, a carei împlinire o aștepta natiunea întreaga de la societatea academică română. Ar lipsi totuși ca se aratu, care sunt concluziunile filologice, aplicabili la limbă noastră modernă, trase de însuși auctorul din acelu studiu criticu alu seu. Acelea înse lipsesc chiaru la domni

sa, din cauza cum se pare, că auctorul și-a rezervatu concluziunile pentru volumul alu doilea. După înse colectiunea domnului Hasdeu coprinde materialu bogatu relativu la îndelungă și chiaru cerbicăși luptă, ce mai decurge la noi între susținatorii principiului etimologic și între ai celui foneticu, eu cred că exprimă dorința unanimă a domnilor mei colegi, de a vedea acea luptă terminată cu o oră mai înainte, sau macar a-i trage oreși-care miedini, preste care se nu aiba trebuința de a trece în viitoriu. Asia eu, fără a continua cu analizarea meritului intrinsecu alu colectiunii dlui Hasdeu, care se constata de ajuns prin cea făcută în paginile precedente, mi-am propus a cerceta, până la ce măsura Hasdeu continua pe Cipariu, de unde apoi s'aru putea combina și la concluziuni.

Dn. Hasdeu permite, că până acum s'au publicatu numai texturi române traduse, în care construcțiunea e străină, cându din contra colectiunea de față ne dă limbă vechia originală a romanului. Din acestea premise ar urma la primă vedere, că concluziunile dlui Hasdeu voru diferi cu totul de cele cunoscute ale dlui Cipariu. Eu înse am temeiri grave că se me îndoiescu, dacă logofetii, dascăli, preoții și preste totu carturarii din secolii 16 et 17 de la carii au remasă câte ceva originalu, în acte oficiale ori particulare, au scris în adevăr „asia cum se vorbea în zilele lor, în orasiul sau chiaru în satul unde traiau,” adică în același dialectu, cu observarea de aceeași pronunțare a cuventelor și în aceeași ordine a ideilor, a cugetarei (sintaxea), cu alte cuvente, că scriitorii originali n'au fost influențati de nici o limbă străină. Pentru-că se me convingu despre asertiuni că acestea, am dreptu se ceru a mi se documenta, că acei individi au învetiatu numai carti române, în școle române, era nu carti slavone ori grecești, în școle străine, precum și că totu aceia au fost romani născuți, și înca de acolo din locu, nu slavi ori greci romaniti, sau romani veniti din alte parti și crescuti în alte limbi, precum se mai întempla cu forțe mulți chiaru și până în ziua de astăzi. Până cându nu mi se va demonstra în aceste cestiuni contrariulu, eu voi persiste în credința mea, că acei preoți și logofeti, că auctori de acte originali, au fost influențati de școle și de limbi străine, de fonetică și de spiritul lor, mai multu sau mai puțin, că și traductorii, era unii din ei au fost străini, bună-oră cumu a fost calugarul Moxa, grecu de la Chio. Eu pe Dialectologică nu punu la locul acesta prea mare temei, din cauza că aceea în comparațiune cu dialectologică din alte limbi, în limbă noastră nu difere prea multu; me împedecă înse cu atatu mai multu în capricioșă fonetică, preste care dau mai în toate documentele originali vechi. Auctorul acestui studiu paleographicu-linguisticu observa la pag. 2, că acei „scriitori lipsiți de orice cultură orthographică, își dedeau silința de a transcrie întocmai

pronunțatiunea cea poporana.“ Vediu si eu, că be-
tranii noștri de inainte cu 330, chiaru si numai cu
280 de ani era lipsiti de ori-ce cultura orthogra-
fica, sau si mai precisu, ei nu avea consciin-
ti'a legiloru limbei nōstre, precamu nu o au
pruncii, si că nu cunoscea gramatic'a si dictionariulu
ei nici din nume, candu ele nici că esistă pe acestu
pamentu. Ceea ce inse eu nu vediu este, că scrii-
torii din acelea timpuri si aru fi datu silinti'a de a
scrie iutocmai pronunțatiunea poporului, pentru-că
nu'mi pociu esplica, cumu se intempla, că acelasiu
scriitoriu, in acelasiu locu, in acelasiu docu-
mentu scrie aceleasi cuvente in doue trei moduri, fōra
nici o regula, fōra picu de consecentia. Spre a con-
stata de ajunsu acēsta aparitiune mai multu decatu
curiōsa, acēsta lipsa totale de respectu pentru pro-
nunțatiunea poporana, nu avemu decatu se citamu
sute de exemple din acestea texturi originali, totu-
odata se cautamu bine, in ce modu si pana la ce
mesura scriitorii traductori ai cartiloru bisericesci din
sec. 18-lea au respectatu mai multu regulele grama-
tice si pronunțatiunea. Aci vomu cita numai unele
esemple din colectiunea dlui Hasdeu, din care se ne
convingemu despre importantia si necesitatea acestui
studiu si anume:

Pag. 21 Egumenulu Evtimie, Bistriti'a (distri-
ctulu Valcea) 1571 Decembre 21. genitivulu cuven-
tulu manastire ilu scrie in acelasiu documentu
in trei moduri; pron. pers. lu si lui, prepositiunea
de in si din.

Pag. 70. Glodeni, (distr. Prahova) 1596 conj.
de si di, deci si dici; prep. din si di in; verb.
a au datu, a am prins, dara si simplulu a si
a m in acelasiu „Zapis de vendiare.“

Pag. 76. Petrascu Paturnica, Suceava 1597
Ian. 8. pronum. demonstr. in trei moduri: Aceasta,
aiasta, ceasta.

Pag. 80. Zapisu de comparatōre, Bunescii (distr.
Valcea) 1597 Iuliu 3. din si den; lu si lui, ca
se-i fie pomana si lu si fecioriloru lui.

Pag. 88. Zapisu de danie. Mehedinti
1599 Dec. 15. intre actele manastirei Tismana. Cu
o a toata, noastra, noaw; dara totu acolo de 2 ori
numai cu o, mortea.

Din acelasiu documentu trecemu aci si o sin-
gularitate sintactica: Cum au ei lasat cu al lor
cuventă. Ce constructiune se fia acēsta?

Pag. 62 Testamentulu lui Negrea, scapatu din
captivitate tatarasca. Budesci (distr. Ilfov, cap. Bū-
curesci) inainte de 1600. „Peñtru să se Ńtei că mau
fost robitū Tataraiē, de ce am scapat dela tatarā
taiatū si plenū de virmi, dece m'au cautatū frate-
miu Nedē... sufletul miu, fratiene-miu, de toote,
cu sufletul miu la mortē mé si amu pus si mār-
tori...“

Őre candu voru fi vorbitu locuitorii din regiunea
capitalei in limb'a acestui documentu?

Pag. 148. Pop'a Tifulu, Mircesci (in distr. Vlasca

spre Dunare) 1606 Aprile 15. O marturia. „Să
se stie că au votu (= avutu) unchisiulu Fugle u
l = una) braneste... sīe (= sī) marturie; — sīe =
me acesta vine de vreo 11 ori. Apoi confusiunea
intre o si u = una, este din cele mai neasteptate,
de es. martorie si marturie, loco si lucu,
fustu si fusto, molti amo scriso, potiu
(putiu, fontana), dato, peñtro (pentru), remaso,
no (nu); tute (tōte) etc.“ Adeca cumu strica limb'a
romanēca grecii veniti de curendu intre romani.

Se pōte ōre că acelu popa Tifulu se fia fostu
romanu si nu grecu, sau incai romanu grecitu?

E cunoscutu că vocalile finali u si i, sunt ame-
rintiate cu esterminare de catra logofetii din dilele
nōstre. Pana aci se sustienea de catra mai multi li-
terati, că pe acestea litere le-au introdusu că finali
numai ardelenii cei pedanti in scrierea limbei nōstre,
că-ci s'au luat dupe cativa traductori vechi, totu
asia de pedanti că si acesti moderni. Dara acelea
litere se vedu figurandu in cele mai multe texturi
originali vechi, scōse din archivele Romaniei si pu-
blicate de Hasdeu! Anume u finale vine atatu că
pronunțiatu intregu, denotatu firesce cu ciriliculu x,
catu si că diumetatitu, candu apoi se denōta preste
totu cu ь; alteori vine amestecatu, candu x deschisu
si intregu, candu inchisu, adesea in acelasiu do-
cumentu, uneori in acelasiu cuventu, fōra picu de
consecentia, curatu cumu se intempla si in dilele
nōstre intr'o multime de scripte si publicatiuni cu
aplicarea catoruva litere si a multoru forme grama-
ticali. Asia de es. in sententi'a de judecata a logofe-
tulu Tudoru din distr. Muscelu a. 1585 (pag. 38)
finalulu x plinu vine scrisu si respicatu in 31 de
cuvente; dara nici acestu demnu strabunu alu logo-
fetiloru si publicistiloru moderni nu este consecentē
in gramatic'a si fonetic'a sa, că-ci elu in acelasiu
documentu scrie de es. foost si fostū, Tudoru (cu
u), si Simion (fōra u), feciorul, egumenul,
al, si apoi éراسi intr'unu resufletu, totu acolo:
catamū, sa-lū tiie, amū aflatū, jupaneasa An-
caa n'au faptū coconii.. ce au luatū pré o sooru
... si inca candu o-u maritatū, iau dat etc. etc.

Asia dara cumu au pronunțiatu romanii din
districtulu Muscelu pe x finale inainte cu 300 de
ani? éra daca nu l'au pronunțiatu, din ce cauza popii
si logofetii isi facea de lucru că se'lu scria intregu?

Asia si finalulu i e scrisu intregu pretotindeni.

Ce vomu mai dice si de duplicatiunea lui a, o, i,
in mai multe cuvente, precumu: oanceii, asiaa, Ancaa,
Marinaa, să-l iaa; noă, foostu, noastră, moșie,
sooru, feciooru, tootu moorte, apōii, boiarii, ace-
stuii, maīii, jupanesiīii, coconiīii, etc.

Cui ii place se mai caute exemple de natur'a
acestora, le pōte afla usioru, intre altele la pp. 40,
52, 64, 68, 73, 77, 89, 215. Cine voiesce se dea
preste confusiunea dintre d, dz, si z, se caute la pg.
188—9, éra pe cea dintre Ж et И o afla la pag.
219 si pe airea. Mai in scurtu, fructele fonetismului

destramat, care domina pana in dilele noastre si da limb'a in prad'a unei anarchii desfrenate, le pôte gusta ori-cine mai din tôte partile acestei publicatiuni asia, in catu unu numeru de cuvente si forme arhaice rationabili si sanetose descoperite in acelea documente, abia ne potu desdauna pentru infricosiatele devastatiuni, pe carele face fonetismulu in frumós'a nostra limba.

La pag. 158 in actulu celoru siese boiari asupra unei delimitatiuni facute in a. 1608 Aprile 15 la monastirea Cozi'a distr. Valcei, logofetulu loru pare ca ar' fi fostu gangavu de a scrisu: tocă-melnici, parinătele, stanăta, cuvenătul. Despre aspiratiunea literei H (X) la finea cuventeloru, cá gatah, aflah, mareh, manah, numeh, meh, meih, valeh etc. a se vedé documentele dela pag. 100—101, 231—232.

Eu inse nu me miru de popii si logofetii din vechime, cá-ci precumu s'a observatu mai in susu, ei sermanii nu avea consciinti'a legiloru limbei, loru le lipsise timpulu de a si-o studia din fundamentu, cá se tacu, cá multi din ei au fostu straini dupa originea si nationalitatea loru, veniti in patri'a romana cine scie de preste cate tieri si mari, dedati a pronuntia cu totul alte limbi, prin urmare ei nici nu audia sunetele limbei noastre asia precumu le audu romanii, ci o patia precumu o patu de ex. germanii chiaru si in dilele noastre, candu urechi'a loru nu scie se distinga intre B si P, D et T, G et K, J (Ж) et Ш (Ш).

Cu acesteia inchiaiu analisea scurta ce am fostu in stare se facu in dilele cate imi stetera la dispositiune, de candu comisiunea imi facuse onórea de a me insarcina cu compunerea acestui raportu. Scopulu imi fu, cá se aratu si prin analise cevasi mai detaliata importantia studioloru dlui Hasdeu si meritele auctorului.

Bucuresci, 14/26 Septembrie 1878.

G. Baritiu mp.

(Din 7 membrii ai comisiunei vener. domnu Nicolae Cretiulescu aflandu-se pe atunci in asternutu in urmarea unei caderi periculose, concertatiunea asupra celoru 4 opuri intrate la acelu concursu, a fostu in ¹⁵/₂₇ Sept. numai intre 6 membrii. S'au datu voturi secrete prin bile. Dn. Hasdeu avu maiortate de 4 contra 2. Dara in siedinti'a plenaria din 20 Sept. s'au respinsu tôte. Vedi procesulu verbale Nr. 28 din 20 Sept. st. v. 1878.)

Raportu generale

asupra celoru patru opuri intrate la concursu pentru premiulu Nasturelu-Herescu de 4000 lei noi, cititu in siedinti'a plenaria din 20 Sept. st. v. 1878.

Domniloru Colegi! Comisiunea de siepte esmisa de catra DVóstra cu scopu de a lua la esamenu criticu opurile scientifice si literarie publicate in anulu acesta si prezentate de catra patru domni concurenti in sensulu vointiei testamentarie a generosului si ne-

muritoriului fundatoru generalu Const. Nasturelu-Herescu, le-a impartitu indata din primele dile ale sesiunei actuale intre cativa membrii spre a le studia cu tóta diligentia si totuodata cu impartialitate. Dupa trei septemani comisiunea intrunita in conferentia, ascultandu raporturile celoru cinci referenti si luandu-le in discussiune indelunga si serioasa, a datu intre altele in apretiarile sale de o mare dificultate, ce pucece din natur'a lucrurilor; cá-ci adeca opurile venite la concursu, pe langa ce sunt cu totul heterogene in materia, apoi diferu fórte multu si in estensiunea, in volumulu loru asia, cá de es. alaturea cu studiulu paleografico-lingvisticu alu dlui B. P. Hasdeu coprinsu in 448 pagini tipariu fórte variatu, stà dram'a La Plevna a dlui S. Sionu pe 64 pp., éra langa cele 3 volume in care ni se presenta pe 6 pag. cele mai multe scrieri ale dlui Vas. Alesandrescu-Urechia, stà modesta lucrarea dlui P. Teulescu pe 318 form. 8-vo, dara tipariu fórte rar. Preste acésta inse critic'a literaria si scientifica nu are se caute atatu la volumu, catu mai virtosu la coprinsu, nu atatu la cantitate, catu la calitate. Asia dara in locu de a se demitte la unu studiu comparativu anevoiosu si rapitoriu de timpu neasemenatu mai lungu decatu ar' fi scurtulu periodu alu sesiunei anuale, fia-care opu urmá se fia cititu si esaminatu in parte, fóra a'lu potea compara cu celelalte; pentru-cá ce au a face scrutarile philologice, aride si reci, cu sublimelne inspiratiuni ale unui dramaturgu, sau „Revoluti'a si revolutionarii“ dlui Teulescu si tendentiele sale relative la politic'a dilei, cu partea cea mai mare a conferentieloru si pieseloru dramatice din colectiunile dlui Urechia. Ací dara nu se potea aplica in mesura egala si dintr'odata nici regulele artei, nici criteriile sciintiei la tôte patru producte ale mintiei intrate la acestu concursu, ci precumu observaui, fia-care opu potea se fia comparatu numai cu altele straine de acésta lupta literaria.

Pana la ce mesura a succesu comisiunei dv. si respective referentiloru sei a'si ajunge scopulu, s'ar cunosce mai bine din raportulu fia-caruia, daca scurtimea timpului ar permite ascultarea toturoru cinci raporturi. Eu m'am incercatu se ve aducu unu extrasu din tôte; mi-am tienutu inse de pecatu a contrage si óresi-cumu a castra aceea ce fia-care raportoru a disu ori a scrisu asia de bine intru apretiarea calitatiloru fia-carui opu admisu la concursu. Ceea ce me simtiu eu obligatu a ve comunica din tôte, este cá: Unu domnu raportoru au aflatu, cá dram'a examinata de dsa dupa regulele artei, este una lucrare, de si mica in volumu, dara intréga in sinesu insasi, productu alu unei inspiratiuni patriotice si sublime, demna de tóta laud'a, prin urmare spera cá comisiunea o va recomanda spre fi premiata. Altu domnu raportoru avendu a'si da opiniunea sa asupra vol. 1 alu domnului Vas. Ales. Urechia, o motivédia pe largu si recomanda lucrarile dsale cu tóta caldur'a. Alu treilea dn. colegu afla in colectiunea

din vol. II. multe defecte, anume erori gramaticali si altele istorice, precum si pučina observare a regulorū artei, adaoge apoi, că după scriitorii noștrii cu puține excepțiuni, nu prea respecta aceleași reguli, precum se respecta la alte popoare cu toată rigura, în cazul de față luându-se bunele cu rețele la unu locu, din toate trei volumele, cele bune totu cumpănescu, si așa crede că merita premiulu. Alu patruea raportorū ocapatu cu recenziunea studiilor dluī Hasdeu, le face analiza mai în detaliu si le recomanda la apretierea comisiei. Unu singuru dn. raportorū crede, că opulu alu carui studiu criticu l'a facutu, adica „Revoluția si revoluționarii,” nu pōte se fi admisu la concursu, nu atatu din cauza că acesta este mai multu numai o scriere întiesata de allusiuni politice, adica scriere tendențioasă, relativa chiaru si la înpregiurarile actuali ale noastre si ale altorū staturi, si nici numai pentru erorile sale gramaticali si orthografice foarte numeroase, catu mai vîrtosu pentru mari neesactitati istorice si apretieri care nu potu se fi admise de critică drepta si nepartinitoria, precum ar fi de es. candu auctorulu sustiene în termini categorici, că regin'a Mari'a Antoinetta avea dreptulu se organiziedie contrarevoluțiunea si se dica privilegiulu: Arata că ai avutu cuvintu de a fi. (pag. 18); s'au candu dsa vorbindu despre regele Ludovicu, enuntia sentința nimicitoria contra unu mare numeru de barbati, carii s'au sacrificatu pentru binele omenimei. „Elu (regele) nici-odata n'a știutu, că lucrulu celu mai raru ce se pōte gasi în reformatorii unei nații, este onestitatea si lealitatea. Elu n'a pututu întielege, că în peptulu acelora cari pledeaza cu prea multa ardore pentru binele publicu, rareori se gasesce devotamentulu si desinteresarea. Regele nu întielegea, că omenii politici sunt omenii carii canta a'și ascunde cugetarile, si cei ce îmbracisiază caus'a poporulu, mai totudeann'a canta cumu se specule această causa: poporulu este credulu si advocatii sei adesea sunt perfidi.” (pag. 20) Este învederatu, că auctorulu confunda aci si arunca la unu locu pe reformatori devotati omenimei si pe miriadele de martiri din toti secolii, caduti victime tiraniei, cu toti demagogii si charlatanii din piatile publice ale capitalelor mari.

Cu toate acestea diversitati de pareri ale referenților, comisiunea dv. se învoi că se admita la votu secretu prin bile toate patru opurile intrate la concursu, ceea ce se si întimplă în sinulu comisiei. Ordinea votarei se regulă prin tragere la sorti. Nici unulu din concurenți nu a intronitu unanimitate de voturi, era majoritate numai unulu 4 contra 2, alu doilea 3 contra 3, alu treilea 2 contra 4, alu patruea 1 contra 5 voturi. Opulu care a intronitu majoritatea, este alu dluī colegu B. P. Hasdeu; si eu în calitatea mea de raportorū generale ad-hoc, me simtiu obligatu a'lu recomanda totu pe acesta ple-

nului societății academice spre a fi onoratu cu premiulu de 4000 lei noi.

București, 20 Sept. v. 1878.

G. Baritiu.

(Rezultatulu se se vedea în procesulu verbalu din aceea di. După discussiuni lungi si animate, la care au participatu mai multi membrii, s'a respinsu si această premiare de carti tiparite, că si toate manuscriptele venite la concursu în anul acesta. Caus'a respingerei se se caute nu numai în argumentele aprige ale dloru Nic. Ionescu, Grig. Stefanescu s. a., ci si mai vîrtosu în înpregiurarea, că unii ddnii profesori de pe la liceuri imputasera societății academice, că-ci a fostu pana acumu atatu de indulgenta la premiarea unor traductiuni din classicii latini; era altii strigă în gur'a mare, că éca, membrii societății academice voru se impartia premiile ei între sinesi; dara despre alte adevăruri tacea întieptiesce, că adica în 7 ani de zile 1860—1867 nu se arătase nimeni la premiulu dictionariulu de trei mii de galbini = 15 mi florini, cumu nu s'au aratatu mai tardiu nici la premiulu Sintaxei de 400, apoi de 6, de 800 si mai la urma tocma de una mie galbini. Noi adica avem destui critici de aceea, carii nu luera în toată viața loru nimic, dara sunt pasionati întru a defaima lucrările altora si a seduce chiaru si judecat'a barbatiloru competenti.)

Unu memorialu istoricu

din lun'a Martiu 1869 sugrumatu după nascerea sa în opidulu Miercurea din Transilvania.

Dela Septembrie 1865 în cōce, de candu venira barbati de statu ai Ungariei la influința, de si se pronuntia solemn principiulu liberei conlucrari a poporalorū spre formarea unu edificiu armonicu de constituțiune, că idea conducatoria a noiei ere, cu profunda dorere veduramu, cumu se începă față cu romanii o procedura cu totul contraria, se delatura preste totu derepturile noastre constituționali stabilite prin legile patriei, si se inaugură în contra poporulu romanu preste totu unu sistemu de contumaciare cu atatu mai vatematoriu, cu catu totu pre acelu tempu se permitea tuturor celorlalte popora ale imperiulu o miscare mai libera, pana ce contumaciarea acést'a isi afla culmea în desființarea independentiei Transilvaniei, si supunerea acesteia tieri sub legislațiunea țierei unguresci si administrațiunei sale, érași totu fara ascultarea si învoirea noastră.

Grele si triste sunt consecențele, ce vinu se pice pre capulu nostru si alu imperiulu din pasiulu acesta alu regimulu Maiestății Sale; drepturile, interesele cele mai sante, chiaru esistența noastră nazionale a primitu prin acela loviturile cele mai grave, si lealitatea noastră nepatata, cea mai grea vatamare.

Uimiti si raniti fiindu pana la sufletu de lovitur'a neastepțata, singuru numai neclătita noastră speranția în simtiulu de dreptate alu Maiestății Sale ne consola, era a noastră credința si încredere catra prea înalt'a casa domnitoria ne da dreptulu si ne impune datorința, de a descoperi cu înșeasca încredere si cu toată francheti'a pericolulu imminente, pro-

venitoriu pentru imperiu si pentru noi din acésta mesura, si a urgentá vindecarea, pana candu momentulu propiciu n'a trecut.

In cuventulu de tronu alu Maiestatii Sale indreptatu catra diet'a Ungariei in 14 Decembre 1865, citatu si in biletulu de mana catra presedintele ministeriului magiaru datu 17 Fevrnariu 1867 cu oca-siunea desfiintiarei cancelariei aulice Transilvane, M. Sa binevoise a dechiará solemn, cá sanctiunea pragmatica este acelu terenu legale, ce are se servésca de base la regularea relatiunilor de statu ale tieriloru dincóce de Lait'a.

Sanctiunea pragmatica s'a primitu inse de catra Transilvani'a, cá si de catra o tíera de sine státória, separata de Ungari'a si s'a inarticulatu in legile tieriei cá alu treilea articlu de lege in 1744 cu precisarea relatiunei Transilvaniei catra celelalte tieri si regate ale imperatiei, asia, cá Transilvani'a in respectulu posesiunei si alu aperarei comune pasiesce la o uniune nedivisibile si nedespartibile cu acele tieri si regate, adeca, la uniune personale.

Uniune personale a fostu dara relatiunea Transilvaniei atatu catra Ungari'a, catu si catra celelalte tieri si regate ale imperiului. Acésta stare si conditiune a Transilvaniei se comprobédia si confirma si mai respicatu prin articlulu de lege alu 6-lea din 1791, sub titlulu „Despre legatur'a Transilvaniei cu Ungari'a si despre propri'a sa constitutiune, nesupusa altei tieri,“ care articlu dice, cá atatu Maiestatea Sa Franciscu II. catu si urmatorii aceluia, din august'a casa austriaca, cá regii legitimi ai Ungariei posedu Transilvani'a, cá si candu s'ar' tiené de sant'a coróna ungara, pre bas'a aceluiasi dreptu de domnire si ereditate, cá si Ungari'a, si o voru guberná cá pe un'a tíera, care-si are constitutiunea propria, si nu e supusa nici unei altei imperatii, si anume dupa legile si institutiunile ei legalmente intarite, éra nu dupa norm'a altoru provincii ereditarie, sustienenduse uniunea nedivisibile si nedespartibile a ei cu celelalte tieri si provincii in consuetu cu sanctiunea pragmatica in intielesulu articlului III din anulu 1744, numai in catu atinge posesiunea simultana si aperearea reciproca (indivisibili ac inseparibili cum omnibus regnis et provinciis quoad simultaneam et mutuum defensionem Unionis nexu juxta pragmat. sanctionem in conformitate Articuli III. a. 1744 permanente). Acelu articlu se incheie cu cuvintele cá: Transilvani'a stà de sene si e nedependinte de ori-care alta tíera.

Pentru-cá in acestu respectu se nu mai remana locu la nici una indoiéla, artic. II. din 1791 mai dispune, cá: Transilvani'a sub pretestulu, cá ajunsese sub fericitulu Leopoldu I la corón'a Ungariei, nu se póte rearuncá cu vatemarea drepturiloru si institutiuniloru sale municipali in pusetiunea de mai inainte, in carea se aflase sub Voivodi, nici se póte sili la reincorporare. Mai chiaru cá sórele se vede din aceste independinti'a Transilvaniei de catra Ungari'a,

cá si de catra ori-care alta tíera a imperiului, si e unu adeveru istoricu nedisputabile, cá Transilvani'a pana la 1848 a remasu nestirbata in posesiunea acestei autonomii a sale, atatu in respectulu legislatiunei, catu si alu administratiunei.

La anulu 1848, ce e dreptu, s'a incercatu partid'a aristocratica a fortia uniunea reale a Transilvaniei cu Ungari'a, si chiaru fusiunea totale a acestei tieri cu scopu de a intemeiá unu imperiu magiaru; acésta uniune inse nici-odata nu s'a realizatu in forma legale, dupa cumu a binevoitu a recunósce singuru Maiestatea Sa in rescriptulu regescu catra diet'a Ungariei din 25 Octobree 1861, si in acelu catra diet'a Transilvaniei din 15 Iuniu 1863, anume in celu de antaiu cu cuventele urmátorie: „Ce se atinge de uniunea Transilvaniei cu Ungari'a decretata fara de invoirea romaniloru si a sasiloru, e de insemnatu mai inainte de tóte, cá uniunea acést'a nu s'a infintiatu nici-odata cu putere de lege, si cá dupa prochiamaarea conclusului unilaterale s'a si desfiintiatu indata, si are se se privésca de neexecutabile pana atunci, pana candu locuitorii nemagiari ai Transilvaniei 'si vedu periclitare interesele loru nationali prin acea uniune. si pana nu se va dá si intereseloru imperiului garanti'a necesaria.“

Cum-cá anume romanii uniunea improvisata in anulu 1848 nici-odata n'au primit'o nici recunoscutu, aducemu aminte numai de protestulu adunarei dela Blasiu din 15 Maiu 1848, de juramentulu depusu acolo de catra vre o 40 mii de romani si de protestulu répetitu in adunarea dela Orlatu in 11, dela Nasaudu in 14, si dela Blasiu in 16 Septembrie 1848, sigilate cu sangele a mai multu de 40 mii romani, ale curoru acte solemne nationali si adi traiescu viu in fiii natiunei romane.

Dupace a incetatu terorismulu magiaru, independenti'a Transilvaniei de Ungari'a éra s'a restabilitu, si aceea a esistatu cá tíera autonóma pana in an. 1867.

Independenti'a si autonomi'a acést'a a tieriei s'a recunoscutu si sanctionatu din nou prin articlulu de lege din 1863, cu carele s'a primitu diplom'a din Octobree 1860 si patent'a din 26 Februariu 1861 intre legile marelui principatu alu Transilvaniei, cumu si prin tienerea dieteloru tieriei in 1863—1864 si regularea relatiuniloru de statu faci'a cu imperiulu si celalte tieri de coróna, anume si catra Ungari'a, pre bazea acestei independentie.

Prin adoptarea diplomei din anulu 1860 Octobree, si a patentei din Februariu 1861, sperámu acumu cu totu dreptulu, cá vomu fi ajunsu la finea incurcaturiloru, cari impiedecara esercitarea drepturiloru constitutionali dela 1850 incóce, cá s'ar fi regulatu definitivu relatiunile de statu ale tieriei faci'a cu celelalte provincii si cu intregulu imperiu, anume asia numitele cause comune, spre binele si infflorirea imperatiei si spre fericirea patriei, cá se ne remana atatu mai multu tempu pentru efectuarea reformelor

ardietorie in privinti'a administratiunii politice si judiciarie a tieriei si pentru regularea altoru trebi interne.

Credemu si tienemu acést'a si din acelu temeiu, că de óre-ce Transilvani'a in intielesulu constitutiunii sale are a fi gubernata numai dupa legile si institutiunile ei in modu legale statorite, precumu suntemu noi indatorati a le observa, asia speramu că se voru observá acelea si din partea gubernului Maiestatiei Sale cu tóta rigórea, si ori-ce stramutare s'ar afla de lipsa, se va face numai in cale constitutionale, adeca cu cointielegerea cu diet'a ardelena.

Insa cu cea mai profunda dorere vedemu, că in urm'a machinarilor unei partide prea mici din tíera, si la cererea dietei ungare, carea n'are nici unu dreptu de a se mestecá in afacerile nóstre, legile acestea se desfintiédia unilateralu, autonomi'a tieriei nóstre e data de préda Ungariei, éra noi suntemu predati domniei nemarginite si nedumerite a barbatilor de statu din aceea tíera, fara nici o ascultare, cu atatu mai puçinu pre bas'a vreunei in-voiri, si fara că se se póta areta din trecutul nostru vreunu altu actu catu de micu de nelealitate, prin carele ne-amu fi facutu cumva demni de pedépsa prin acésta tractare. Partid'a magiara si barbatii ei conducatori, ajunsi acumu la influintia prin cercurile inalte, au pretinsu fusiunea totale pre bas'a legiloru din 1848, si o presenta că si o dorintia a tieriei, provocandu-se la adunarea dela Clusiu din 19 Novembre 1865. Cum-cà inse uniunea din 1848 nu e legale, a enuntiatu Maiestatea Sa in rescriptulu din 21 Iuniu 1861 cu cuventele mai susu citate. Se ni se permita, că se espunemu acumu in urmatóriele si neadeverulu acelei afirmatiuni, că adunarea deschisa la 19 Novembre 1865 in Clusiu ar' fi fostu reprezentanti'a legale a tieriei si că aceea ar' fi cerutu uniunea.

Adunarea clusiana desu numita din 1865 n'au avutu cerintiele legali spre a se poté considerá si respectá cá dieta a tieriei, din cauza că a fostu compusa pre basea articolului XI strinsu feudalisticu din anulu 1790—91, inse asia, că si acelu articlu fu alteratu in modu esentiale prin octroy nou cu carele natiunea romana nici decumu nu s'a potutu impacá, că se tacemu, că aceea basa fusese dejá delaturata prin legea electorale din 21 Aprile 1863, pentru că Insasi Maiestatea Sa dechiarase prin rescriptulu préinaltu din 15 Iuniu 1863 de nerealisabile si nereaplicabile, prin urmatóriele cuvente: „Aceeá parte a constitutiunii avitice a marelui principatu Transilvani'a, ce concerne compunerea dietei, s'a schimbatu in urm'a stergerei starii exemptionale a nobilimei, a roboteloru si prestatiunilor urbariali, si in urm'a statoririi egalitateri de datorintie si drepturi civili pentru tóte clasele locuitorilor tieriei, asia de esentialu, catu o dieta conchiamata pre basea articolului XI din anulu 1790—91, prin carea ar' fi eschisa cea mai mare parte a poporului dela esercitarea drepturilor politice in contra intereseloru adeverate ale

tieriei, nu s'ar' potea si nici că s'ar' privi cá o atare adeverate representatiune a poporatiunii intregi din tíera, fara distinctiune de nascere, stare, nationalitate si religiune, care posiede autoritatea morale neaperratu trebuintiósa, pentru că atatu afacerile din laintru ale Transilvaniei se se deslege spre multamirea totororu natiuniloru locuitorie in trensa, catu si in respectulu referintieloru publico-juridice ale acelu mare principatu catra intrég'a monarchia se aduca la indeplinire intentiunea nóstra parintésca de repetite-ori respicata.“

Mai incolo aceea adunare dela Clusiu se póte numi cu atatu mai puçinu o dieta a tieriei, cu catu dins'a fu dechiarata nu numai din partea romaniloru, ci chiaru si din partea magiariloru de nelegale. Majoritatea absoluta a locuitoriloru tieriei, romanii, au luatu parte la ea numai spre a protestá in contra compunerei unei atari adunari, si spre a cere dieta legale. Tóte acestea s'au espusu pre largu in representatiunea din 18 Decembre 1865 a acelei adunari clusiane, substernuta Maiestatei Sale imperatului cu adres'a romaniloru.

(Va urma).

Recensiunea unoru ABCdare romanesci.

(Fine).

Mai avemu 4 foi din partea prima. Óre ce voru fi contienendu acele?

Éta: literele mici scrise si tiparite, cele din urma, din josu de cele dintaiu apoi in 7 linii avemu cuvente de cate 1 si de cate 2 silabe, despartite prin come, puse in litere de ale alfabetului latinu tiparitu.

Pagin'a urmatória, 52, contiene literele mari scrise si tiparite, apoi cate unu nume propriu de persóne barb. pentru fia-care initiala mare.

De aci, pe 6 pagine urmédia 40 de puncte ce cuprindu intrég'a materia pentru invetiamentulu intuitivu, adeca numele totororu lucruriloru ce avemu a le tractá la inv. intuitivu.

Urmédia Partea a dou'a, carea se divide in urmatóriele parti, dupa cumu adeca lectiunile au diverse directiuni.

I. Scól'a cu lectiunile: Scól'a, Rogăciune inainte și după scólă. Copilul și cucul. Täblița de scris. Scolarul și péna.

II. Cas'a parintésca, cu lectiunea de acelasi nume; Găcitura. Scănteia. Familia. Iubirea fiéscă. Fiul multămitor. Mama și fiul.

III. Omul cu lectiunile: Omul. Copila repostă. Cersitorul. Consciința. Avuția mea.

IV. Animalele domestice, cu lectiunile: Animalele domestice. Calul. Călărețul. Vaca. Óea. Mielușelul. Șórecele șiret. Găina și gâsca. Puiul neascultător.

V. Grădina cu lectiunile: Grădina. Ce poți face astăzi, nu lăsa pe mâne! Nu minți! Nu fura. Scolarul și merce. Cójă de nucă.

VI. Satul și orașul, cu lectiunile: Satul și orașul. Călătorul și copiii. Purtarea cu cuviință. Copilul onest. Copila miloasă. Fiți ascultători! Iubirea părintească.

VII. Câmpul, lectiunile: Câmpul. Grierul și furnica. Comóra. Spicele. Păstorul mincinos.

VIII. Pădurea, lectiunile: Pădurea. Răsunetul.

IX. Animalele sălbatice. Ursul și albinele. Păsările. Rîndunica. Apa. Fântâna. Șórecele și broscoiul. Pescii. Binele cu bine se respălătesce.

X. Pământul. Sēmēnța.

XI. Aerul. Zefirul.

XII. Cerul. Țera mea.

XIII. Timpul. Orologiul.

XIV. Dumneșeu. Copilul și flórea. Dumneșeu préputeric. Dumneșeu pretutendenea de față. Dumneșeu părinte al tuturor. Rogăciune de séră cătră ângerul păzitor.

Dupa aceea urmédia „Alfabetul bisericesc alaturarea cu cel roman.“ Nume, cu literele alfabetului bisericesc. Semnul sântei cruci. Tatăl nostru. Impérate ceresc. Născătória, aceste tiparite cu litere din alfabetul bisericesc.

Urmédia literele streine cu cate unu esemplu; dupa aceea infacisiarea numeriloru pana la diece.

a) prin puncte;

b) prin cifre arabice;

c) prin cifre romane si in fine „Tabela de inmultire in ciclulu nriloru pana la 100 si in fine finale semne in scrisóre.

Acest'a e tipulu Noulu Abcdar românesc de Vasile Petri; intru tóte bunu, frumosu, metodicu, practic, duce usioru si siguru la scopu, numai:

Cu tóte că diseiu, la inceputulu acestei descrieri, că facia de ortografia tacu, era de doritu, ca dlu autoru — precumu a sciutu de bine alege, atatu materialulu catu si metodulu; precumu si-a datu tóta ostenél'a de a ne preda unu Abcdariu ca care nu mai avemu si cumu nu amu mai avutu romanii de dincóce de Carpati; de candu suntemu pre acestu pamentu; precumu s'a ingrigitu ca vestmentulu conceptulu seu, literele, ce personifica in acestu Abcdar ideia autorulu, precumu s'a ingrigitu dicu, ca vestmentulu se fia din o materia prea eleganta si cu gustu, se fia binevoitu a luá in considerare, că si toalett'a face multu!

Ce insēmna coditiile si cornitiile de pre si sub literele latine, decatu vuclele de peru falsu, la damele moderne si pintenii la nobilimea nóstra „pedestra!“ Mergemu reu!

In decursulu anulu 1862 nu avu Amiculu Scólei decatu dispute ortografice. De atunci: cate diarie, gramateci, calindarie, tóte si tóte-su pline numai si numai de ortografia, de ortografia romana. Toti ne dascalescu de tóte partile, toti ne invétia a scrie, si in fine serman'a ortografia romana remane cá si prunculu cu mósie multe! De altcumu ce se dicemu, suntemu ardeleni, apoi ardelénulu fia-carele trebuie

se dea una Gramatica, firesce romana; adeca pardon! uitasemu că unu dnu inspectoru, 'mi dise dilele tre-cute: Ce cauta ortografia in scóla? subintielegēndu-o că ceva bidigania de sene statatória si nu ca una parte a gramaticii; fiacare ardelénu de adi trebuie se dea una ortografia romana si se védia a'si castigá baremi doi scriptori cari se'lu partinésca, pana si voru nascoci si aceia vre-unu modu nou de scriere, vre-una ortografia, firesce romana.

Óre nu ar' fi mai bine se ne indestulimu cu calea ce o avemu batuta de altii? Nu ar' fi mai bine se scriemu dupa cumu ne invétia betranii nostrii venerabili, la cari nu suntemu demni a le deslegá curelele incaltiaminteloru loru? Nu cumva ar' fi consultu se mai formamu coditie si cornitie si prin ele imparechieri religiunarie si dispute seci? Avemu lipsa de atari dispute si neintielegeri, chiar' acuma? Bine? Déca scriu fratii de preste Carpati in alta forma, nu ca noi, bine, se scria! Dar' paremi-se că ei, nu numai au primitu, dara au chiar' premiatu Gramatic'a intieptulu nostru filologu. Candu dicu Gramatic'a, intielegu si ortografia. Ei bine, déca se scolara adi vre-o cati-va in frunte, paremi-se cu dlu Titu Maiorescu si nu voru a ne cunósce scrierea de corecta, nu-i silesce nime! Candu ar' fi adeverurile impartasite de dloru atatu de cu temeiu, sum siguru că unu Cipariu, unu Baritiu, unu Moldovanu si alti 100 nu ar' fi atatu de reu-voitori connationaliloru loru, se nu le spuna verde:

„Vedeti, intoemiti-ve scrierea dupa cutare séu cutare autoru, dupa noi nu ve luati, noi scriemu cumu potemu si cumu ne-a invetiatu necasulu si esperientia propria; dara voi se urmati acestu modu de scriere, că-ci va fi scrisórea venitoriulu si venitoriulu e alu vostru, nu alu nostru!“

Sum siguru, déca venerabilii nostrii filologi aru recunósce in senesi descoperirile séu inventarile coditiiloru de corespondietórie, ne-aru spune si noue cestoru mai mici. Paremi-se inse că si aci faptele memorabile se repetu, séu mai bine disu: nu se termina nici una-data. — Cestiunea orientale se va deslegá, dara noi, facia de ortografia nu vomu deveni in placut'a positiune de a cantá: Cauta in jurulu Teu Sione si vedi'ti fiii tei imprejuru adunati ca nesce stalpari de finicu! Nu, nu vomu ajunge noi acele dile. Noi, multiamita ceriului, avemu ortografii, cati autori si adese cate opuri!

Tacu inse, mi frica că si catu diseiu, fu pré multu. Sectiunea filologica ne va desteptá, ea ne va fi judele ce impaca pre cei 2 copii din fabul'a cu nuc'a. Se dea bunulu Ddiu ajutoriu, se ne póta capacítá catu mai curendu!

Precumu vedemu, divergentia intre carte si carte — intielegu Abcdariele cestionate — in privintia ortografiei, totu asia vedemu divergentia, in privintia metodulu dupa care sunt compuse. Aci éra se póte dice: Cate capete, atatea pareri; cate sate, atatea datine! Ei, dara ce se facemu, dóra numai nu ne

vomu lasá noi condusi de altii?! Noi, romanii, venisiori francesiloru si italieniloru celoru culti! Nu, nici nu trebue, dicu si eu. Dar' óre, de nu ne lasamu condusi de altii, nu ne e nici ertatu a ne consultá, séu chiaru a lucrá impreuna?

Noi, romanii din imperiulu Austro-Ungaru, afara de fratii Bucovineni cari éra voru fi avendu baremi unu Abcdariu romanu, avemu 5 Abcdarie, tóte romanesci: unulu nationalu, altulu constitutiunalu, altulu puru confessionalu si altulu Ddieu mai scie cumu! Apoi totusi dice lumea cà nu suntemu lumináti! Si dreptu are, éta de ce:

Pre candu la alte popóra lucra cate 8 si mai multi pedagogi la unu Abcdariu; precandu la ei, materi'a Abcdariului e cernuta prin tóte sitele, ce facemu noi? Ne apucamu, pe intrecute, chiamati si nechiamati, a face Abcdarie pentru copii, cà dóra noi scimu mai multu decatu aceia si nu reflectamu cà: „opulu se recomanda insusi, elu spune neintrebatu, pe ce trépta stá autorulu lui. Déca amu reflectá noi, respective déca aru reflectá toti autorii Abcdarielor romane, din imperiulu austro-ungaru, la acésta imprejurare, sum siguru cà amu avé numai unulu, multu doue Abcdarie!

Ce ar' fi deci de doritu, m'ar' intrebá nescine? Una si buna 'mi e respunsulu.

Déca la tóte institutetele din patria — intielegu institutetele de invetiamentu — afara de scólele popularie, cu pucina esepiune se folosescu totu aceleasi manuale din tóte obiectele de invetiamentu, atunci ar trebui se vedemu, in interesulu nostru si se elaboramu unu unicu Abcdariu romanu, care apoi se fia universalu, celu pucinu la noi cesti dincóce de Carpati. Si cumu s'ar' poté acésta?

I. Ministeriulu de culte si instructiune publica se insarcinedie pre profesorii romani dela pedagogie de statu, precumu pe dlu Lazariciu, prof. pedag. in Deva; dlu Victoru Rusu, prof. pedag. in Clusiu; dlu Busitia, déca nu me insielu — prof. pedag. in Sighetulu Marmatiei, si pe altii cu asternerea unui planu, dupa care ar' avea se fia lucratu proiectulu de Abcdariu romanu universalu, dandu-le terminu, d. e. de unu anu;

II. Totu asemenea se faca ven. ordin. metropolitanu blasianu, ce are, paremi-se 3 séu 4 pedagogi de profesiune: d-lu Stefanu Popu, dnii Solomonu, Munteanu si Moldovanu, se-i insarcinedie cu operatulu totu pe terminulu pusu de ministeriu.

III. Veneratulu consistoriu sibianu 'si are cativa pedagogi, in frunte cu dlu Popescu si Boiu, impuna-le si dsele, care sperediu cà voru primi cu bucuria sarcin'a, fiindu in interesulu nostru, se le dea terminulu ministeriului.

IV. Veneratele consistorie ale Lugosiului, Caransebesiulu, Oradei mare, Aradului, inca sunt rogate a'si insarcina pedagogii cu acésta missiune.

V. Dieces'a Gherlei stá prea bine in acésta privintia. Ea numera multime de pedagogi, d. e. dlu

Mic'a, fostu redactoru alu unei foi pedagogice, dnii Demianu, Bene si Borgovanu, toti profesori de pedagogia in functiune, séu fosti; dlu Ioanu P. Papiu, autoriulu unui Abcdariu romanu, si altii multi. Binevoiesca venerabilulu consistoriu numai a le aminti, nu a le impune oficiosu, cumu impuse la anulu 1860 dlui Basiliu Petri, si-su mai multu decatu siguru, cà in tempu scurtu proiectulu va fi gata.

Mai avemu superioritati romane scolastece, comitetele fostiloru granitieri din reg. I. si II. din care au esitu multi pedagogi, cumu de es. dnii Cosm'a Anca, Iacobu Popu, Titienii, Siard'a, Tofanu s. a. Singuru naseudenii ar' fi mai intaiu chiamati la acést'a. Acolo sunt invetiatori, pedagogi din strainatate, din Prag'a, si ómeni practici, cari sêrvescu de cate 15—20 de ani.

Mai avemu noi omeni, pedagogi, cari de presentu nu mai ocupa posturi de invetiatori, d. e. dlu Basiliu Petri si Petru Anca, pedagogi, celu dintaiu de Prag'a si adi prof. prep. pensionatu; alu doilea de Vien'a ori de Prag'a, de presentu presiedinte la scaunulu orfanale in Deesiu, capital'a comit. Solnocu-Doboca. Asemenea dlu Dumbrava invet. la institutulu corectoriu in Gherl'a, éراسi pedagogu de Vien'a.

Me rogu, déca proiectulu séu planulu Abcdariului ar' veni din tóte partile in decursu de unu anu, fia publice fia la una comisiune pedagogica, nu s'ar' potea alege vre-unu lucru mai bunu decum ilu avemu?

Din tóte acele planuri s'ar' potea formá opulu fundamentale alu literaturii romane, care, fiindu lucratu de mani romanesci, ar' fi romanescu si universalu. Nu ar' fi nici unitu, nici neunitu, ci ar' fi romanescu, ar' fi metodicu.

Pentru tiparirea lui s'ar' potea insarciná asociatiunea transilvana pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu, carea ar' fi proprietarea numitului opu si carea dupa o intielépta apretiare ar' sci remunera pe auctorii numitului opu spre deplin'a loru indestulare.

De aci éta profitulu:

1. Fondulu asociatiunei ar' cresce siguru;
2. Autorii si-ar' avea recompesa sigura, nu ar' mai avea frica de rivali, de concurentia;
3. Veneratele consistorie nu ar' mai avea se-si sfarme capulu; facia de acestu lucru ar' fi libere.
4. Invetiatorii ar' avea de studiatu numai unu Abcdariu, dar' pe acel'a bine;
5. Poporulu nu ar' fi totu cu fric'a in spate, cà venindu dnu inspectorulu, va duce Abcdariele cu sene si va fi necesitatu se procuré altele noue;
6. Si profitulu celu mai mare l'amu avea . . . uniformitatea, la care tindemu si dela carea speramu mai multu decatu dela toti deputatii.

Scris'amu in Valea Jiului, lun'a lui Martisioru 1878.

Ioanu Popu Reteganulu,
invetiatoriu romanescu-

Societatea academica romana.

Procesu verbale Nr. 35.

Siedinti'a dela 28 Septembrie 1878.

Membrii presenti:

Dnii Aurelianu Petre S., Baritiu George, Cre-
tiulescu Nicolae, Falcoianu Stefanu, Ghica Ioanu,
Hodosiu Iosifu, Ionescu Nicolae, Laurianu Augustu
Treb., Maniu Vasile, Odobescu Alexandru, Sionu
George, Stefanescu Grigorie, Sturdza Dimitrie.

Siedinti'a se deschide la 9 si jumătate ore ante-
meridiane.

Se cetesce procesulu verbalu alu siedintiei pre-
cedente si, dupa ore cari rectificari se verifica.

D. secretariu generalu, aducendu aminte ca in
program'a delegatiunei mai este si alegerea de membri,
societatea decide a nu se mai face nici o alegere in
anulu acesta.

La ordinea dilei propunerea premiului Nasturelu
pentru anulu 1881. D. Odobescu propune ca tesa
„Disertatiune complecta sub raportulu fisico-econo-
micu alu unui judetiu alu Romaniei.“

Dupa mature deliberatiuni se admite acésta tesa
cu program'a urmatóre propusa de D. Sturdza:

I. Geografi'a cu ramificatiunile ei (orografi'a,
hydrografi'a, topografi'a).

II. Ochire asupra istoriei naturale (teramurile,
lora, fauna.)

III. Starea economica, atatu agricola catu si in-
dustriala.

IV. Statistic'a populatiunei (starea civila, statis-
tic'a religiósa, juridica, medicala, militara, scolastica,
nationalitati si celelalte).

V. Etnografi'a, adeca descrierea usurilor, cre-
dintiiloru popularie, porturiloru locale si celelalte.

D. Baritiu comunica conclusiunile sectiunei isto-
rice asupr'a manuscriptului venitu la concursu cu
titlulu „Istori'a petrecerei romaniloru in Daci'a dela
Aurelianu pana la 1300.“ — Dlui arata ca scopulu
societatiei candu a propusu acésta tesa a fostu pen-
tru ca printr'o buna scriere se se aduca mai bune
lumini asupra acestei perioade de 1000 ani, si se com-
bata celu pucinu indirectu, teoriile repausatului pro-
fessoru Rösler cu tendintie invederate de a intemeia
dreptu istoricu asupra pamentului Daciei in favórea
altoru popóra. La acést'a autorulu n'a potutu core-
spunde; pe langa acestea limb'a si stilulu autorului
lasa multu de doritu, din cauza mai virtosu ca con-
structiunile sale nu corespundu cu natur'a limbei
nóstre, dupa progresele ce a facutu. — Sectiunea
este de parere a respinge acestu manuscriptu, a se
pune din nou subjectulu la concursu si a cresce pre-
miulu dela 3,000 la 4,000 lei.

Punendu-se la votu respingerea manuscrisului
prin bile, resulta 7 bile contra si 4 pentru; prin ur-
mare se respinge.

Se propune fixarea termenului de concursu si
se admite prelungirea de 4 ani.

Se pune la votu propunerea de a se mari cifr'a
la 4,000 lei si se admite.

Dupa observatiunile facute, se decide ca titlulu
operatului se fia: „Istori'a romaniloru in Daci'a Tra-
iana dela Aurelianu pana la fundarea principateloru
Moldov'a si Tier'a Romanésca.“

D. Odobescu da lectura raportului comisiunei
insarcinata cu cercetarea probelor de traductiuni
din autorii eleni, care conchide la respingerea lor.

Se pune la votu prin bile conclusiunile rapor-
tului: rezultatulu este 9 bile albe si 3 negre, prin
urmare traductiunile se respingu si se decide a se
publica concursu din nou.

D. secretariu generalu da lectura raportului seu
asupra lucrariloru si activitatiei societatii in anulu
acesta in copriinderea urmatóre:

„De si, multiamita buneivointie particulare a
dlui ministru de interne, procesele verbale ale socie-
tatiei nóstre s'au publicatu in colónele „Monitoriului
oficialu,“ de si d-vóstra, d-loru colegi, cunósceti bine
lucrarile cu cari v'ati ocupatu si solutiunile ce li
s'au datu, sum datoriu a ve supune tabelulu activi-
tatiei dvóstra in a 12-a sesiune academica ce ati
tenuu.“

Acésta sesiune a fostu necesitate se fia mai
prelungita, fiindu ca lucrarile societatiei au fostu mai
numeróse, si ea nu se potea desparti inainte de a
le resolve pe tóte. Probele de traductiuni din au-
torii clasici, concursurile premiiloru Nasturelu, cer-
cetarea mai multoru manuscrise aduse la cercetarea
societatiei, v'au supusu la atatea studii copióse, ca-
rora a trebuitu se sacrificati cu generositate unu
timpu pretiosu.

I. Mai inainte de tóte vomu memora ca dnulu
ministru de culte, apretiandu activitatea nóstra in-
cordata catra scopulu infintiarei acestei societati si
rolulu ce este chiamata a juca in viitoriu pentru
progresulu culturai intelectuale a natiunei, si avendu
in vedere desideratulu espresu in un'a din siedintiele
nóstre, a binevoitu a inainta catra corpurile legiui-
tóre unu proiectu prin care nu numai ca confirma
esistenti'a societatiei, dara o redica chiar' la rangulu
de academia, asigurandu-i atatu subventiunea anuala
catu si independenti'a, destinandu-i totu-odata si unu
locu pe care se si faca unu edificiu propriu alu seu:
astu-felin ca in viitoriu acésta institutiune se ajunga
cu o destinata solida, autonoma, eterna, si fara nici
o grigia de fluctuatiunile politice.

II. Venindu la lucrarile cele mai proprii atri-
batiuniloru sale, societatea a ascultat pentru prim'a
óra raportulu unei misiuni scientifice cu care a fostu
insarcinatu anulu trecut pe dn. Grigorie Tocilescu,
junele nostru istoricu laureatu; numerósele documente
istorice ce au adusu din archivele si bibliotecele din
Rusi'a au absorbitu mare timpu din ocupatiunile
d-vóstra, astu-feliu ca ati potutu lua decisiunea d'a
editiona operele cantemiresci intregi, dupa originalele
decopiate cu cea mai severa fidelitate: trei din ope-

rile lui Dim. Cantemiru, adeca „Vita Constantini Cantemiri, Colectania Orientalia si istori'a ieroglifica,“ se voru pune sub tipariu imediatu dupa decisiunea ce ati datu; éra dupa cele trei volume manuscrite originale ce cuprindu istori'a imperiului otomanu in limb'a latina, anunciate dela academi'a imperiala din Petersburg, se voru trage copii esacte spre a se pune mai tardiu sub tipariu.

III. Fericit'a ideia ce ati avutu de a vota o suma de bani pentru bibliotec'a regretatului nostru colegu Papiu Ilarianu, aduce pe de o parte o frumo'sa aquisitiune pentru bibliotec'a societatiei, éra pe de alt'a arata o frumo'sa proba de recunoscintia patriotica pentru memori'a unui barbatu care a onoratu literile si natiunea romana, ridicandu'i unu monumentu pe pamentulu in care s'a nascutu si in care zacu ramasitiele sale mortale.

IV. Cererea incidentală a veduvei reposatului nostru colegu Ionu Massimu, de a'i veni in ajutoriu la strimtorarea in care se gasesce famili'a sa, v'a datu ocaziune a liquida drepturile de autoru ale colaboratoriloru la dictionariu si glossariu, a carui editiune inunda depositulu nostru cá o adevărata sarcina; astu-feliu dnii colaboratori 'si-au luat parte din esemplare la care erau indreptatiti dupa regulamentu, magazinulu societatiei s'a usiurat, éra d-nei Veronica Massimu 'i s'a facutu unu ajutoriu cumparandui-se unu numeru insemnatu de esemplare.

V. Cercetarei probelor de traductiune din autorii clasici venite la concursu 'i-ati consacratu unu timpu destulu de pretiosu. Labórea dumnévóstra inse n'a avutu altu folosu decatu deceptiunea de a le afla insuficiente. Pentru acést'a ati fostu nevoiti a le respinge si a decide concursuri noi pentru anulu viitoriu. Se speramu cá respingerile acestea nu voru fi luate in nume de reu: dnii concurenti, dupa observatiunile ce voru vedea in analele nóstre, nu se voru descuragia, ci din contra se voru stimula, si persistandu in labóre voru ajunge a se perfectiona si a veni la anulu viitoriu cu lucrari maisolide; si dupa modelulu laudatelor traductiuni din Cicerone, Dione Casiu si Titu Liviu, vomu avea si pe Pliniu, Herodotu, Plutarch si alti autori clasici pe cari amu decisu a'i traduce in romanesce.

VI. Alte concursuri, nu mai pucinu dorite, au avutu acelasi resultatu. Premiulu Nasturelu, atatu celu din seri'a A, catu si celu din seri'a B, nu s'a potutu decerne. Din tóte publicatiunile de peste anu cari vi s'au prezentatu, n'ati potutu pune preferintia d-vóstra nici pe un'a care se póta fi calificata de cea mai buna. Elaboratele venite cu tes'a „Tieranulu romanu,“ si cari au fostu tractate de doui concurenti, n'au potu corespunde criteriului d-vóstra, si astu-feliu ati decisu cá aceeasi tesa se se pu'na din nou la concursu pentru anulu 1881. Asemenea elaboratulu pentru tes'a „Istori'a petrecerei romaniloru in Daci'a“ dela Aurelianu pana la anulu 1300, pusu la concursu inca din 1874, dupa ce 'i-ati datu tóta atentiunea

studiósa, ati fostu nevoiti a'lu respinge cá insuficientu si a publica unu nou concursu pentru aceeasi tesa.

VII In cursulu sesiunii curente, societatea a ténutu cinci siedintie publice; siépte din colegii nostri au comunicatu disertatiuni sciintifice si din multe puncte de vedere interesante.

D. Aurelianu ne a intretienutu despre economi'a rurala in Romani'a; d. Baritiu, in doue renduri, despre economi'a sociala si istori'a civilisatiunii in Transilvani'a; d. Odobescu asupra cununei dela Novo-Cerkaski; d. Sturdza despre bibliografia numismaticeii romanesce; d. Stefanescu, despre doue descoperiri paleontologice: maséu'a de Dinoteriu aflata in districtulu Tecuciu si falc'a de camila fosila aflata in districtulu Oltu; d. I. Ghica, despre omu si inceputulu seu, éra d. Al. Papadopolu Calimach, despre Pedaniu Dioscoridi, „Botanic'a daco-getica.

VIII. Voindu a face din societatea acésta tabernacolulu sciintiei si alu suveniriloru nationale, d-vóstra v'ati intrecutu a'i face neincetatu daruri pretióse si nestimate: atatea obiecte de sacra pietate, atatea carti, cari ati venitu a le depune aicea, dau atatea probe de iubirea care v'au legatu de acésta societate, dau atatea frumo'se sperantie pentru viitoriulu ei, si justifica, potu dice, consideratiunea ce se manifesta in favórea ei, atatu din partea guvernului, catu si din partea publicului bine simtitoriu.

IX. Voiu trece repede preste lucrarile curente, precum controlulu scrupulosu alu lucrariloru administrative si financiare, votarea budgetului si altele, cu care v'ati ocupatu cu atat'a minutiositate si consciintia; ci, dupa dubl'a sarcina de secretariu ad-hoc si secretariu generalu cu care m'ati onoratu, me voiu margini a ve ura si pe viitoriu acelasi zelu si activitate.

D. presiedinte declara sesiunea anului 1878 inchisa.

Acestu procesu-verbalu s'a verificatu in siedinti'a de astadi.

Presiedinte, I. Ghica.

Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

Padi'a Dunarei.

(Poesia de M. S. D.)

O! nu te teme tiar'a mea,
Cu bratiulu meu te-oiu apara,
Vedi tu colo stégulu turcescu
De unde turcii ne pandescu!
Chiaru mii de bombe d'ar asverli
Cu domnulu Carolu le-oiu sdrobi.

Dunarea vecinicu, ne-a iubitu,
Pe und'a ei amu mai plutitu,
Ale ei valuri canta blandu;
„La zidu, copii, sariti curendu!
Dati, focu, luptati, viteji eroi
Cá-ci Domnulu Carolu e cu voi!“

O! nu teme tiér'a mea,
A tale lantiuri le-oiu sfarma!
Mai facu o cruce si apoi
Pornescu la lupta, la resboiu,
Desfasiuru falnicu stégulu meu...
Cu Carolu este Dumnedieu.

Pe aceste versuri s'a compusu unu Marsiu Triumfalu,
de d-nu Ed. A. Hübsch, inspectorulu generalu alu musiceloru armatei.

BIBLIOGRAFIA.

Catalogu alfabeticu alu lui W. Krafft in Sibiiu.

(Urmare).

- Datorintiele supusiloru, bros. 12 cr.
Dorulu, eulegere de canturi nation. si popul. Part. I. si II. bros. à 75 cr.
Dobrescu, Sallustiu, Iugurta si Catilina, bros. 2 fl.
Dragosiu Dr. Iuliu, Vivia sau biseric'a din Cartagine, bros. 1 fl. 50 cr.
Emsnuilu, Enarare istorica din timpulu respirei Ierusalimului, bros. 30 cr.
Epistol'a Domnului nostru Isusu Christosu, bros. 10 cr.
Esplicarea evangelieloru domenicale celoru mai alese, bros. 25 cr.
Felicitatiuni pentru anulu nou si pentru diu'a numelui, bros. 25 cr.
Ganescu I., Poesii, bros. 1 fl. 20 cr.
Geograf'a pentru scólele poporale. Curs. I., leg. 20 cr.
Glodariu V. Dr., Vocabulariu pentru opur. I. Caiu J. Cesare bros. 1 fl. 80 cr.
Goldsmith O., Vicarulu dela Wakefield, bros. 50 cr.
Grandeá G. H., Patimile junelui Werther dupa Goethe, bros. 1 florinu.
Hasdeu B. P., Istori'a critica a romaniloru vol. I. bros. 10 fl.
— Resvanu Voda. Drama istorica in 5 acte 1 fl. 40 cr.
Heliade I. R., Istori'a Romaniloru sau Daci'a si Romani'a, bros. 75 cr.
Hintiescu I. C., Bucatarés'a nationala, carte de bucate, leg. 3 florini.
— Proverbele Romaniloru, bros. 60 cr.
— Intemplantile lui Pacala. Istoria vesela in 25 capit. bros. 20 cr.
— Patianiele multu cercatei Griselde, bros. 20 cr.
Horea B. C., Amoru si Patria, Poesie, bros. 1 fl. 20 cr.
Iarcu D., Aritmetic'a practica, bros. 15 cr.
— Comptabilitatea agricola, bros. 50 cr.
Imnuri si rogatiuni pentru poporulu credintiosu, bros. 20 cr.
Indreptariu pentru cartile funduare, bros. 60 cr.
Instruatiune pentru antistii comunitatiloru, bros. 20 cr.
Intemplantarea unui ingropatu de viu, bros. 8 cr.
Istori'a Genovevei de Brabantu, bros. 50 cr.
Istori'a prea frumosului Argiru si a prea frumosei Elena, bros. 20 cr.
Istori'a lui Alesandru celu mare, bros. 40 cr.
Istori'a lui Sofronimu si a Haritei celei frumoase, bros. 20 cr.
Istori'a lui Erotoclitu marelui erou alu vechiei Atene, bros. 1 florinu.
Iunius, Femeiele de Iuliu Pederzani. Traducere, bros., 25 cr.
Kozma Endre, Elméleti és gyakorlati román nyelvtan, bros., 1 fl. 20 cr.
Laurianu A. T., Elemente de Istori'a Romaniloru, leg. 30 cr.
— Istori'a Romaniloru, bros. 2 fl. 60 cr.
— Manualu de Filosofia si de literatura filosofica, bros. 1 florinu.

- Lazaru Dr. I. M., Tabele istor. sincronistice ale coloniiloru romane din Daci'a Aureliana, cu pretiulu redusu, bros. 40 cr.
Legendele si Basmele Romaniloru Part. I. 1.—, Part II., bros. 75 cr.
Legendre A. M. Elemente de geometria, bros. 2 fl.
Lengeru I., Despre metre in poesile lirice ale lui Horatiu, bros. 40 cr.
Leonatu betivulu omu din Longobard'a, bros. 14 cr.
Lerescu I. C., Catechismulu dreptului administrativu romanu, bros. 30 cr.
Marculietiu I., Manualu de aritmetica, bros. 1 fl.
Massimu I. C., Elemente de gramatic'a romana, bros. 50 cr.
Massimu-Badilescu, Abecedariu romanescu, bros. 84 cr.
Mesiota Dr. I. G., Geografia si istoria vol. II. evulu mediu bros. 1 fl. 50 cr.
Michalescu S. C., Elemente de zoologia, bros. 66 cr.
— Compendiu de istoria naturala, bros. 30 cr.
Micu A., Elemente de fisica, leg. 33 cr.
Micu S., Teologi'a fundam. sau gen. dupa I. Schwetz, bros. 3 florini.
Miculescu G. F., Collecta de Recepte, bros. 50 cr.
Miculescu Gr., Procedur'a cartii funduare 80 cr.
Missailu G., Epoc'a lui Vasilie Lupulu si Mateiu Basarabu, bros. 1 fl. 65 cr.
Moldovanu I. M., Acte sinodali ale Basericei romane de Alba-Iuli'a si Fogarasiu part. I. fl. 1, part. II. 70 cr.
— Istori'a patriei, leg. 32 cr.
— Spicuire in istoria besericésca a romaniloru, respunsu la contra-critic'a dlui N. Popea, bros. 40 cr.
Munteanu G. I., Carte de lectura romana Partea I. si II. bros. 50 cr.
— Carte de lectura romana. Part. III. si IV. bros. 50 cr.
— Germani'a. Traducere din scripturile lui Tacitu, bros. 40 cr.
— Gramatic'a romana pentru clasile gimn. part. form., bros. 80 cr.
— Gramatic'a romana pentru clasile gimn. part. sintact. bros. 1 fl. 15 cr.
— Odele si Epodele lui Horatiu Flacu, bros. 1 fl. 75 cr.
— Opurile lui Caiu Corneliu Tacitu, bros. 2 fl. 80 cr.
— Viati'a lui Agricola, bros. 35 cr.
Munteanu-Solomonu, Elementariu crud. 18 cr. leg. 23 cr.
— Educatiunea si instructiunea generale, bros. 1 fl.

(Va urmá.)

Dictionariulu ungurescu romanescu de G. Baritiu, se afla de vendiare si la redactiunea acestui diariu „Transilvani'a“ in Brasiovu, strad'a Catarina Nr. 402 cu pretiulu scadiutu de 3 fl. v. a.

Totu la acésta redactiune sunt depuse si: Dictionariulu etimologicu romanescu latinescu de 184½ cóle si Glossariulu de 37 cóle, ambele carti cu 15 fl. v. a.

Corneliu Tacitu, tradusu intregu de fericitulu Gavr. Munteanu, fostu odenióra profesoru si directoru, tiparitu cu spelele societatei academice, 2 fl. 80 cr.

Cantece voinicesci, mica colectiune, 10 cr.